

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **L. K.**, bývajúceho v S., zastúpeného JUDr. H. B., advokátkou v B., proti žalovanej **M. K.**, bývajúcej v B., zastúpenej JUDr. D. Š., advokátkou v B., **o vypořádanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov**, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 20 C 140/2002, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 13. februára 2007, sp. zn. 13 Co 181/2006 a rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica z 30. mája 2006, č.k. 20 C 140/2002-170, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky **z r u š u j e** rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 13. februára 2007, sp. zn. 13 Co 181/2006, rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica z 30. mája 2006, č.k. 20 C 140/2002-170, a vec vracia na ďalšie konanie Okresnému súdu Banská Bystrica.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom z 30. mája 2006, č.k. 20 C 140/02-170, vypořiadal bezpodielové spoluvlastníctvo účastníkov tak, že do výlučného vlastníctva žalobcu prikázal televízor, zväračku, nabíjačku, automatickú práčku, gauč a 3 ks skriniek, gramorádio s reproduktormi, paplón z ovčej vlny, fritézu, plynovú bombu bez variča, gril, kuchynský stôl s piatimi stoličkami, videorekordér, kuchynský robot a vŕtačku v celkovej zostatkovej hodnote 10.000,- Sk (331,94 €); prikázal mu aj hodnotu bytu a garáže v sume 625.000,- Sk (20.746,20 €), zostatkovú hodnotu vkladu na vkladnej knižke č. X. znejúcu na meno L. K. v sume 1.098,90 Sk (36,48 €) a hodnotu predaného motorového vozidla v sume 75.000,- Sk (2.489,54 €). Žalovanej do výlučného vlastníctva prikázal televízor, chladničku, mrazničku, satelit, dvojposteľ, dve

kreslá a tri skrine, paplón z ovčej vlny, vysávač, plynový varič, spací vak, skrinkový šijací stroj, rozťahovací stôl a drevenú stoličku, horský bicykel, mlynček na mak, orechy a mäso, rebrík a fúrik v celkovej zostatkovej hodnote 10.000,- Sk (331,94 €); rovnako jej prikázal hodnotu bytu a garáže v sume 625.000,- Sk (20.746,20 €), úspory v domácnosti v hodnote 10.000,- Sk (331,94 €), finančnú hodnotu 28.029,30 Sk (930,40 €), vklad na devízovej vkladnej knižke znejúcej na meno M. K. v zostatkovej hodnote 1.729,86 €, hodnotu dlhopisu č. X. v sume 10.500,- Sk (348,54 €), hodnotu vyplatenú zo zrušenej zmluvy o stavebnom sporení v sume 68.936,70 Sk (2.288,28 €), sumu 1.500,- Sk (49,79 €) z vkladnej knižky na meno L. K., vklad 3.600,- Sk (119,50 €) na zmluve o doplnkovom dôchodkovom poistení a vklad 138.800,- Sk (4.607,32 €) na sporožirovom účte žalovanej č. X.. Obom účastníkom uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť súdny poplatok v sume 33.460,- Sk (1.110,67 €), všetko do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia a žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. Pri rozhodovaní o veci vychádzal zo zistenia, že účastníci konania boli manželmi od 6. februára 1970 do 1. februára 2002, kedy nadobudol právoplatnosť rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica, č.k. 18 C 192/01-15, ktorým bolo ich manželstvo rozvedené. Účastníci sa dohodli ohľadne užívania spoločných hnutelných vecí, preto súd obom prikázal do výlučného vlastníctva vecí v celkovej hodnote 10.000,- Sk (331,94 €); rovnako sa dohodli na rozdelení sumy získanej z predaja bytu a garáže v bezpodielovom spoluvlastníctve, a to obom po 625.000,- Sk (20.746,20 €). Sporným ostalo zaradenie finančných hodnôt na vkladných knižkách a účtoch do masy BSM. Žalovaná v konaní nijako nepreukázala 1/ darovanie finančnej hotovosti 28.029,30 Sk (930,40 €) zo zrušenej vkladnej knižky znejúcej na jej meno a hotovosti na zrušenej devízovej vkladnej knižke v hodnote 65.702,- Sk (2.180,91 €) dcére, 2/ spotrebovanie hodnoty dlhopisu v sume 10.500,- Sk (348,54 €) a sumy 68.936,70 Sk (2.288,28 €) zo zmluvy o stavebnom sporení, ktoré mala použiť na účely domácnosti. Súd preto zaradil predmetné finančné čiastky do masy BSM. Súd zahrnul do vyporiadania aj sumy výberov, ktoré uskutočnila žalovaná zo spoločného sporožirového účtu v celkovej čiastke 138.800,- Sk (4.607,32 €) a použila ich pre osobnú potrebu. Súd napokon uzavrel, že účastníci za trvania manželstva nadobudli majetok v celkovej sume 1.673.165,90 Sk (55.538,93 €), každému prináleží polovica z uvedenej sumy, t.j. 836.582,90 Sk (27.769,46 €); keďže žalobcovi súd prikázal veci v celkovej hodnote 711.098,90 Sk (23.604,16 €) a žalovanej v sume 962.067,- Sk (31.934,77 €), na vyrovnanie vzájomných podielov zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi sumu 125.484,- Sk (4.165,31 €).

Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 13. februára 2007, sp. zn. 13 Co 181/2006, na odvolanie žalovanej potvrdil rozsudok okresného súdu a žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Stotožnil sa so závermi okresného súdu, ktorý dostatočne zistil skutkový stav a vykonané dôkazy aj správne vyhodnotil. Tvrdenia žalovanej ohľadne zaradenia finančných hodnôt z vkladnej knižky, sporožirového účtu, z predaja dlhopisu a zo stavebného sporenia do masy BSM z dôvodu, že žalovaná nepreukázala ich spotrebovanie na účely domácnosti, považoval za rozporné a na účely vyporiadania za neopodstatnené.

Proti týmto rozsudkom prvostupňového a odvolacieho súdu podal na základe podnetu žalovanej s poukazom na ustanovenie § 243e ods. 1 v spojení s § 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p. mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“), ktorý navrhol napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Namietal, že súdy oboch stupňov nevykonali dôkazy, ktoré mali slúžiť na overenie tých skutočností, ktoré označila žalovaná, resp. na ktoré poukazovala. Ide síce o procesnú vadu, ktorá nezakladá zmätočnosť rozhodnutia, ale jej dôsledkom je vecná nesprávnosť rozhodnutia, základom čoho je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu, najmä v procese dokazovania skutočností významných pre posúdenie skutkového stavu veci. Táto vada mala za následok nesprávnosť rozhodnutí oboch súdov.

Konkrétne generálny prokurátor poukazoval na to, že :

1/ súdy nevyporiadali všetok majetok patriaci do BSM; do jeho masy nezahrnuli sumu 40.000,- Sk (1.327,76 €) z vkladového certifikátu V., a.s., č. X., ktorý existoval ku dňu zániku BSM,

2/ do vyporiadaného majetku zaradili aj také majetkové hodnoty a práva, ktoré už ku dňu zániku BSM

a) zrejme neexistovali [s poukazom na dlhopis Fondu národného majetku č. X. a finančnú hotovosť v sume 28.029,30 Sk (930,40 €) pochádzajúcu z vkladnej knižky žalovanej v S., a.s. č. X.],

b) existovali v inej výške [s poukazom na sumu 68.936,70 Sk (2.288,28 €) ako zostatku na účte stavebného sporenia v Prvej stavebnej sporiteľni po zrušení zmluvy o stavebnom sporení a na sumu 138.800,- Sk (4.607,32 €), ktorá predstavovala sumu dielčích výberov žalovanej zo spoločného sporožirového účtu v S. a.s.],

c) nepatrili ani jednému z účastníkov konania (suma 1.729,86 € ako zostatok na devízovej vkladnej knižke znejúcej na meno M. K.).

Žalobca vo vyjadrení k mimoriadnemu opravnému prostriedku generálneho prokurátora uviedol, že s nim nesúhlasí a navrhol ho zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243g O.s.p.) na základe podnetu účastníka konania (§ 243e ods. 1 a 2 O.s.p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutia v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. a § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je iba čiastočne dôvodné.

Pokiaľ generálny prokurátor vytýkal súdom nesprávne zaradenie, príp. nezaradenie určitých vecí do masy BSM, z dôvodu, že sa o týchto veciach účastníci pred začatím konania o vyporiadanie BSM alebo v jeho priebehu dohodli a majetok si rozdelili, tak jeho námietka je čiastočne opodstatnená. Je pravdou, že cieľom vyporiadania BSM je vyporiadanie celého spoločného majetku manželov, ktorý podľa § 143 OZ patril do BSM ku dňu zániku manželstva. Dohoda iba o časti bezpodielového spoluvlastníctva by pri súdnom vyporiadaní znemožnila komplexne usporiadať majetkové vzťahy medzi manželmi so zreteľom ku všetkým hľadiskám obsiahnutým v zásadách uvedených v § 149 v spojení s § 150 OZ. Zohľadniac túto skutočnosť, súd musí pri vyporiadaní BSM zohľadniť všetok majetok existujúci ku dňu jeho zániku, aj keď sa ohľadne neho účastníci už dohodli a rozdelili si ho. Predmetom vyporiadania sa preto mala stať, ako správne uviedol generálny prokurátor, aj peňažná suma 40.000,- Sk (1.327,76 €) pochádzajúca z vkladového certifikátu V., a.s., č. X. existujúceho v čase zániku BSM, ktorý však žalovaná zrušila a výtazok rozdelila medzi účastníkov. Túto námietku generálneho prokurátora treba preto posudzovať ako dôvodnú.

Iný názor ako prezentoval generálny prokurátor zastáva Najvyšší súd ohľadne sumy 10.500,- Sk (348,54 €) získanej z predaja dlhopisu Fondu národného majetku a sumy 28.029,30 Sk (930,40 €) z vkladnej knižky žalovanej v S., a.s. Súdy oboch stupňov postupovali správne, keď finančné prostriedky v danej výške, z dôvodu

nepreukázania ich spotrebovania v domácnosti zo strany žalovanej, zaradili do vyporiadanej masy.

Za dôvodnú posúdil Najvyšší súd námietku generálneho prokurátora týkajúcu sa prikázania sumy 68.936,70 Sk (2.288, 28 €) žalovanej. Z písomného dokladu vystaveného 12. novembra 2001 Prvou stavebnou sporiteľnou vyplýva, že predmetná čiastka, pochádzajúca zo zrušenej zmluvy o stavebnom sporení, bola prevedená na iný účet žalovanej (č. X. v S., a.s.). Pokiaľ tento účet žalovanej existoval ku dňu zániku BSM, mala byť do vyporiadanej masy zaradená hodnota prostriedkov, ktoré sa na ňom nachádzali k tomuto dátumu. Ako dôvodnú posúdil Najvyšší súd aj ďalšiu námietku generálneho prokurátora týkajúcu sa zaradenia sumy 1.729,86 € z devízovej vkladnej knižky č. X. v S. s názvom M. K. do vyporiadanej masy BSM podľa stavu k 16.2.2006. Z tvrdení účastníkov konania vyplýva, že suma na predmetnej vkladnej knižke (ktorej vlastníkom nebol ani jeden z účastníkov, ale ich dcéra M. K.) bola čiastočne vytvorená aj vložením finančnej hotovosti z inej spoločnej, avšak už zrušenej devízovej vkladnej knižky účastníkov. Pokiaľ sudy neuverili tvrdeniam žalovanej o darovaní peňažných prostriedkov z tejto vkladnej knižky dcére a z tohto dôvodu prikázali celý finančný obnos vkladnej knižky podľa stavu k 16.2.2006 do vlastníctva žalovanej, nepostupovali správne. Do masy BSM možno zaradiť totiž len tie finančné prostriedky patriace účastníkom v hodnote, ktorá zodpovedá stavu v čase zániku ich bezpodielového spoluvlastníctva.

Ako čiastočne dôvodnú posúdil Najvyšší súd námietku spočívajúcu v tom, že okresný súd zaradil do masy vyporiadavaného majetku a následne prikázal do vlastníctva žalovanej sumu 138.800,- Sk (4.607,32 €) predstavujúcu hodnotu čiastkových výberov žalovanej zo sporožirového účtu č. X. v S., pričom nemal k dispozícii údaje o existencii účtu, resp. výške vkladu, ku dňu zániku BSM. Tu možno súhlasiť s konštatovaním generálneho prokurátora, že sumy dielčích výberov z účtu nemožno stotožňovať so zostatkom na takom účte. Sudy oboch stupňov však uvedený záver v danom prípade ani nevyslovili. Vychádzajúc z výpisov zo sporožirového účtu účastníkov v S., a.s., za obdobie od 1. januára do 31. augusta 2000 mali za preukázané, že žalovaná vybrala postupne finančnú čiastku 138.800,- Sk (4.607,32 €) tvrdiac, že ju minula na domácnosť. Keďže svoje tvrdenia hodnoverne nepreukázala, sudy správne zaradili sumu čiastkových výberov do masy BSM. Pokiaľ totiž jeden z manželov nakladal s vecou alebo úsporami, ktoré sú v BSM spôsobom, ktorý je v rozpore s ustanovením § 145 ods. 1 OZ, nemožno prihliadať k tomuto neplatnému právnomu úkonu. Peňažnú sumu, resp.

vklad, ktorý manžel za trvania manželstva bez súhlasu druhého z manželov vybral a použil pre seba treba zaradiť do BSM a vyporiadať. V tomto smere, však súdy opomenuli zistiť aj hodnotu aktuálneho zostatku na sporožirovom účte, a to ku dňu zániku BSM, za predpokladu, že tento účet ešte reálne existoval (podľa tvrdení žalovanej ho táto mala zrušiť - viď rozsudok okresného súdu na č.l. 176 - poznámka Najvyššieho súdu) a zohľadniť aj prípadné dielčie vklady žalobcu a žalovanej na účet uskutočnené po 1. septembri 2002 ku dňu zániku BSM a posúdiť ich z hľadiska kritérií uvedených v ustanovení § 150 OZ.

S poukazom na vyššie uvedené, neobjasnenie všetkých skutkových okolností a neúplnosť skutkových zistení mali v danom prípade za následok, že rozhodnutia súdov nižších stupňov trpia inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Tieto skutočnosti preto založili opodstatnenosť mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora podľa § 243e ods. 1 v spojení s § 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozhodnutia okresného, ako aj krajského súdu zrušil a vec vrátil Okresnému súdu Banská Bystrica na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2, 3 v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.) s tým, že právny názor ním vyslovený je pre okresný súd záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. apríla 2009

JUDr. Martin V l a d i k, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: